
Takt og tone ved sykesengen

AKTUELT

KARI RONGE

Email: kari.ronge@legeforeningen.no

Tidsskriftet

Hører piercing i tungen, lilla hår eller oppkneppede uniformer hjemme hos personalet i sykehus? I Danmark har boken Emma's hvide verden skapt voldsomme diskusjoner.

Samtidig har bokens humoristiske tone vært bevisstgjørende for hva som er akseptabel skikk og bruk hos nye generasjoner helsepersonell.

Boken ble opprinnelig skrevet for personalet ved Aalborg sykehus på Nord-Jylland. Nå er *Emma's hvide verden* (1) blitt en bestselger for samtlige faggrupper i danske sykehus, sosiale institusjoner, kommuner og utdanningssteder – ja, selv forsvaret og politiet har vært meget interessert, ifølge avisen *Politiken*.

– Et utfordrende utseende gleder kanskje pasienten, men trolig ikke den pårørende i samme grad. Store smykker, synlige tatoveringer, avskallet neglelakk eller Cola-flasker i lommen signaliserer ikke troverdighet, ordenssans, hygiene og seriøsitet, mener forfatterne.

Brukt i holdningskampanje

Boken har ført til diskusjoner i sykehusvesenet om alt fra telefonkultur, påkledning og taushetsplikt til tiltaleformen du eller De. Den bygger på Emma Gads *Takt og tone* utgitt i 1918, en slags Danmarks svar på Margrethe Munthes anvisninger for korrekt oppførsel og fremtoning.

Den moderne utgaven har skapt begeistring fordi den er holdt i en humoristisk tone, og ikke løfter pekefingeren med et fy skam-preg. Hittil er den trykt i et opplag på 15 000. Overskuddet av boksalg skal gå til nye prosjekter om holdninger og verdier på arbeidsplassen.

Ved Rigshospitalet i København har boken ført til stor diskusjon og begeistring. Sykepleiedirektør Leila Lindèn bekrefter problemer som oppstår «når barmen er lige ved at vælte ned i sengen til patienten». Hun forteller at Rigshospitalet har brukt boken i høst i en holdningskampanje – ikke for å innføre strikse regler, men for å nå frem til en felles målsetting.

Foreløpig et ikke-tema

Hva lærer norske medisinstudenter om ikke-verbal skikk og bruk? Fint lite, får Tidsskriftet opplyst fra medisinsk hold.

– Det er strenge regler for påkledning i operasjonsstuer og isolat, av hygieniske grunner. Men for øvrig berøres ikke ikke-verbale signaler som studentene sender ut gjennom klesdrakt og ytre fremtoning, i løpet av studietiden, sier førsteamanuensis Ivar Aaraas ved Universitetet i Tromsø.

– Det medisinske fakultet er i ferd med å implementere en ny undervisningsplan i kommunikasjon og etikk. Å se seg selv på video i student-pasient-samtalen er noe vi legger stadig mer vekt på. I en etterfølgende analyse vil det være naturlig å kommentere alle sider av ferdighetene, også den ytre fremtoningen. Vi trenger avgjort å skjerpe bevissthetheten på dette feltet, sier Aaraas.

LITTERATUR

1. Deding V, Edsbo J, Thusgaard I. Emma's hvide verden. Ålborg: Nordjyllands amts sundhedsvæsen, 1999.

Publisert: 10. desember 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 22. mars 2026.